

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

імені В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО

Кафедра української мови і літератури

Директорка науково-педагогічної
роботи **Баталія МИХАЛЬЧЕНКО**

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ (МОВА, ЛІТЕРАТУРА)**

ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література),

освітньо-професійна програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Миколаїв – 2024

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Рускуліс Лілія Володимирівна, професор кафедри української мови і літератури, доктор педагогічних наук, професор.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол від «26» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри української мови і літератури (Лілія РУСКУЛІС)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року №12

Голова навчально-методичної комісії (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «27» серпня 2024 року №11

Голова навчально-методичної ради (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

Анотація

У процесі вивчення дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін закладах фахової передвищої та вищої освіти (мова, література)» розглянуто проблеми лінгвофолософської підготовки вчителя-словесника, з'ясовано цикл професійно зорієнтованих лінгвістичних дисциплін; визначено особливості формування мовної особистості сучасного студента; проаналізовано нормативно-правову базу підготовки майбутніх учителів української мови (освітньо-професійна програма, вимоги до укладання навчальної та робочої навчальної програм); досліджено лінгводидактичну систему викладання лінгвістичних дисциплін (підходи до навчання мови, закономірності, принципи, методи, прийоми та засоби навчання); окреслено ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу; схарактеризовано систему аудиторних занять у ЗВО (лекція, практичне, семінарське, лабораторне заняття), технологію організації самостійної роботи студентів та практичної підготовки (види практик у ЗВО, компоненти виробничої практики); розкрито особливості змішаного навчання і роль дистанційного в його системі; інформаційно-освітні ресурси дистанційного навчання; з'ясовано види навчально-, навчально-дослідницької, науково-дослідницької роботи (навчально-дослідницька робота, науково-дослідницька робота, науково-організаційні заходи) майбутнього філолога; складники його науково-комунікативної компетентності.

Ключові слова: методика, лінгвістична дисципліна, лінгводидактика, технологія навчання, аудиторні заняття, позааудиторна робота, змішане навчання, дистанційне навчання, науково-дослідницька робота.

Summary

In the process of studying the discipline «Methods of teaching professional disciplines in higher educational institutions (a language, literature)» the problems of linguistic and philosophical training of the language teacher are considered. The cycle of professionally oriented linguistic disciplines is clarified. The features of the language personality formation of a modern student are defined. The normative-legal base of training of future teachers of the Ukrainian language (the educational and professional program, the requirements for the development of the educational and working educational programs) is analyzed. The linguodidactic system of teaching linguistic disciplines (the approaches to the language learning, patterns, principles, methods, techniques and means of learning) is investigated. The efficiency of application of the information and communication complex is outlined. The classroom system in the Institution of Higher Education (IHE) (a lecture, a practical lesson, a seminar, a laboratory lesson) and the technology of organization of students' independent work and their practical training (types of practices in IHE, components of the production practice) are characterized. The features of blended learning and the role of distance learning in its system, the information and educational resources of distance learning are revealed. The types of educational, educational and research, scientific and research work (educational and research work, scientific and research work, scientific and organizational activities) of the future philologist and the components of his scientific communicative competence are outlined.

Key words: methodology, linguistic discipline, linguodidactics, technology training, classroom classes, extracurricular activities, blended learning, distance learning training, research work.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін у закладах передвищої і вищої освіти (мова, література)» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» підготовки магістрів спеціальності «014 Середня освіта (Українська мова і література)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методична система викладання мовно-літературних дисциплін у закладах фахової передвищої і вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: лінгвістика, психологія, педагогіка, методика навчання української мови і літератури, філософія.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1. 1. Мета: засвоїти актуальних питання методики викладання мовно-літературних дисциплін у закладах фахової передвищої та вищої освіти.

1. 2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: підготувати майбутніх викладачів мовно-літературних дисциплін до педагогічної діяльності в умовах адаптації вищої освіти в Україні до Європейської системи; опанувати зміст мовно-літературної освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти; засвоїти наукові основи створення навчальних та робочих планів, програм та методичних (навчально-методичних) посібників (рекомендацій); формувати вміння планувати освітньо-виховний процес у фахової передвищої та вищої освіти, створювати програмно-методичне забезпечення мовно-літературних курсів; формувати вміння організовувати й проводити лекційні, семінарські, практичні та лабораторні заняття; розвивати вміння майбутніх викладачів організовувати самостійну роботу студентів; ознайомити з вимогами до планування й проведення практичної підготовки студентів; з'ясувати особливості навчально- й науково-дослідницької діяльності й дистанційного навчання; формувати вміння правильно контролювати й оцінювати сформованості мовно-літературної компетентності.

Програмні результати навчання:

РН 1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН 2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН 3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН 4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН 5. Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.

РН 6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН 7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН 8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН 9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний

матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН 10. Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

РН 11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

РН 12. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

РН 14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

ПРН 1. Орієнтується в різних лінгвістичних напрямках і школах (літературних напрямках і течіях), критично осмислює історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої (літературознавчої) науки, демонструє власну інтерпретацію літературних (мовних) явищ.

ПРН 2. Володіє вміннями виконувати власне дослідження (проект, освітній практико орієнтований проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах, навчально-методичних посібниках тощо).

ПРН 3. Застосовує сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі викладання та навчання української мови і літератури.

ПРН 4. Уміє застосовувати різні мовознавчі, літературознавчі методи дослідження та системного аналізу літературних текстів, визначати їхні композиційні, жанрові та стилістичні особливості.

ПРН 5. Уміє застосовувати поглиблені знання з теорії української мови (літератури) для вирішення професійних завдань, вільно користується спеціальною термінологією в галузі досліджень з української філології.

ПРН 6. Використовує сучасні технології навчання української мови і літератури, застосовуючи принципи диференціації та індивідуалізації.

ПРН 7. Уміє створювати зв'язні монологічні й діалогічні тексти в усній і писемній формах, володіє методикою формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти.

ПРН 8. Здійснює науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретує й структурує його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулює узагальнення на основі самостійно опрацьованих й апробованих даних.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК 3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК 7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

II. Фахові:

ФК 1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної

діяльності.

ФК 2. Здатність використовувати інновації в професійній діяльності.

ФК 3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК 4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в здобувачів освіти ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК 5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації здобувачів освіти до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати в них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК 6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного й інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати культуру академічної доброчесності й дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

III. Предметні.

ПК 1. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, необхідні для професійної та/або інноваційної діяльності.

ПК 2. Здатність оперувати методами наукового аналізу й структурування мовного та літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методів, прийомів, методик.

ПК 3. Здатність застосовувати на практиці знання про принципи, методи та прийоми аналізу художнього тексту.

ПК 4. Здатність застосовувати поглиблені знання з літературознавства (загального мовознавства) для вирішення професійних завдань; вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ПК 5. Здатність використовувати сучасні методи й технології навчання української мови і літератури, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів української мови та української літератури з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ПК 6. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і писемній формах, володіти методикою розвитку мовленнєвої компетентності здобувачів освіти в процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПК 7. Здатність планувати, організувати, виконувати й презентувати прикладне дослідження з української мови / літератури, застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Лінгвофілософські основи підготовки студента-словесника. Українська мова як мова навчання та дисципліна у закладах вищої освіти. Цикл лінгвістичних дисциплін (професійно зорієнтованих та за вибором). Професійна українськомовна компетентність як результат фахової підготовки студентів філологічних факультетів у системі вищої освіти. Формування мовної особистості сучасного студента.

Тема 2. Нормативно-правова база підготовки майбутніх учителів української мови. Освітньо-професійна програма. Методика побудови навчальних та робочих планів і програм. Навчально-методичний комплекс лінгвістичних дисциплін.

Тема 3. Підходи до навчання мови в системі засвоєння лінгвістичних дисциплін. Загальнодидактичні й лінгводидактичні підходи до навчання мови (компетентнісний, когнітивно-комунікативний, текстоцентричний, функційно-стилістичний, системно-інтеграційний).

Тема 4. Закономірності, принципи навчання української мови у закладах вищої освіти. Закономірності навчання у процесі засвоєння мовознавчих дисциплін. Система загальнодидактичних і власне методичних принципів навчання дисциплін мовознавчого циклу.

Тема 5. Методи, прийоми та засоби вивчення дисциплін лінгвістичного циклу. Метод як спосіб узаємоузгодженої співпраці викладача й студента з вивчення мовознавчих дисциплін у сучасному інноваційно-інформаційному освітньому просторі. Загальнодидактичні, лінгводидактичні й специфічні методи навчання. Інноваційні методи навчання. Прийоми навчання як компонент методу, спрямований на виконання певного дидактичного завдання. Засоби навчання. Ефективність застосування інформаційно-комунікаційного комплексу.

Тема 6. Традиційні й інноваційні форми організації навчання. Форма навчання як взаємозагладжена, гармонійна, цілісна й упорядкована система дій викладача і студента, що ґрунтується на лінгводидактичних засадах, психологічних і психолінгвістичних чинниках. Система аудиторних занять: лекція як систематизований і логічний виклад навчального матеріалу, види лекцій, методика проведення їх; структура семінарського заняття та методика його підготовки й проведення; практичні заняття як шлях перевірки сформованості вмінь і навичок практичного застосування їх; лабораторне заняття – основа експериментальної роботи студента.

Тема 7. Позааудиторні заняття. Організація самостійної роботи студентів. СРС – шлях проектування самоосвіти студента. Класифікації самостійної роботи в педагогіці й лінгводидактиці. Види СРС та шляхи упровадження їх. Метод портфоліо в системі СРС.

Тема 8. Практична підготовка студентів. Роль практичної підготовки в системі позааудиторних форм навчання у ЗВО. Методика проведення діалектологічної та соціолінгвістичної практик. Навчальна та виробнича практики. Компоненти виробничої практики.

Тема 9. Дистанційне навчання. Змішане навчання – поєднання технологій навчання за допомогою гнучкого підходу до освіти. Дистанційне навчання як цілеспрямований процес інтерактивної (ділової), асинхронної й синхронної взаємодії викладача й студентів. Моделі дистанційного навчання. Інформаційно-освітні ресурси дистанційного навчання. Інтернет-засоби й навчальні засоби в системі дистанційного навчання.

Тема 10. Навчальна, навчально-дослідницька, науково-дослідницька робота майбутнього філолога. НДДС як це інтелектуальна праця, спрямована на набуття знань, умінь і навичок. Класифікація дослідницьких умінь студента. Компетентність студента в НДДС. Складники науково-комунікативної компетентності. Види НДДС: навчально-дослідницька робота, науково-дослідницька робота, науково-організаційні заходи.

3. Рекомендована література

Базова

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF> (дата звернення: 22.06.2018).
2. Державна програма «Вчитель». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-%D0%BF> (дата звернення: 22.06.2018).
3. Державний стандарт вищої освіти. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/379-2002-%D0%BF> (дата звернення: 22.06.2018).
4. Дороз В. Д. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
5. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
6. Закон України «Про вищу освіту» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 22.06.2018).
7. Закон України «Про освіту» URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> (дата звернення: 22.06.2018).
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 22.06.2018).
9. Нікітіна А. В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 375 с.

10. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. К: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
11. Пентилюк М. І., Гайдаєнко І. В., Окуневич Т. Г. та ін. Навчально- й науково-дослідна робота студентів-філологів (реферат, курсова, випускна робота з української мови та методики її навчання): навч.-метод. посіб. для студентів. К.: Ленвіт, 2010. 120 с.
12. Підготовка вчителя-філолога у педагогічному вищому навчальному закладі: монографія / за ред. В. Мельничайка, Л. Струганець. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2017. 420 с.
13. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посібник / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. 2015. 250 с.
14. Рускуліс Л. Методика навчання фахових дисциплін у закладах вищої освіти (мова) у схемах, таблицях, рисунках та коментарях. Миколаїв: Іліон, 2021. 2022 с.
15. Рускуліс Л. Методична система формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі вивчення мовознавчих дисциплін: монографія / за заг. ред. М. Пентилюк. Миколаїв: ФОП Швець В. М., 2018. 420 с.
16. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк. К.: Ленвіт, 2015. 320 с.

Допоміжна

1. Бакум З. П. Модернізація методів навчання української мови. Складні питання вузівського курсу української мови: зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2002. С. 6–10
2. Бакум З. Проектні технології в підготовці вчителів-словесників. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Філологічні студії. Кривий Ріг, 2015. Вип. 13. С. 412–419.
3. Бацуровська І. В. Освітньо-наукова підготовка магістрів в умовах масових відкритих дистанційних курсів: монографія. Херсон: Грінь Д. С., 2016. 514 с.
4. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці. Педагогіка і психологія. 2009. № 2 (63). С.26–31.
5. Биков В. Ю., Гуржій А. М. Сучасні інноваційні ІКТ-інструменти розвитку систем відкритої освіти. Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. праць у 5 т. К.: Педагогічна думка, 2012. Т. 4: Професійна освіта і освіта дорослих. 512 с.
6. Білоусенко П. І., Явір В. В. Проблемно-ситуативні завдання на уроках української мови: посібник для вчителя. К.: Освіта, 1992. 128 с.
7. Біляев О. М. Лінгводидактика рідної мови: навчально-методичний посібник. К.: Генеза, 2005. 180 с.
8. Біскул В. С. Принципи та технології компетентнісного підходу до формування професійної кар'єрної студентської молоді. *Sociology*. 2016. № 5 (133). С. 61–67.
9. Бондар Л. А. Педагогічні умови організації самостійної роботи студентів-філологів у вищих навчальних закладах. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN21/13blavnz.pdf> (дата звернення: 22.06.2018).
10. Василенко Н. В. Компетентнісний підхід в освіті: реалізація теорії та практики. Х.: Вид. група «Основа», 2017. 128 с.
11. Вовк О. І. Комунікативно-когнітивна компетентність майбутніх філологів: нова парадигма сучасної освіти. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2013. 500 с.
12. Голуб Н. Метод проектів у навчанні української мови. Українська мова і література в школі. 2013. № 8. С. 15–19.
13. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі: монографія. Черкаси: Брама-Україна, 2008. 400с.
14. Голуб Н. Б. Самостійна робота студентів з риторики: навчально-методичний посібник. Черкаси: БрамаУкраїна, 2008. 232 с.

15. Горошкіна О. Оптимізація самостійної роботи студентів-філологів у процесі вивчення мовознавчих та лінгводидактичних дисциплін. Українська мова і література в школах України. 2016. № 10. С. 5.
16. Горошкіна О. М. Лекція як форма навчання методики української мови. Теория и технология обучения филологическим дисциплинам в вузе и школе: коллективная монография / [под ред. М. И. Лапенко, И. Н. Авдеевой]. Белгород-Севастополь-Харьков: ООО «Щедрая усадьба плюс», 2013. С. 223–240.
17. Греб М. М. Використання дидактичного потенціалу проблемного підходу в процесі вивчення лексикології української мови у вищій школі. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, 2016. IV (44), Issue: 92. С. 21–25.
18. Донченко Т. Власне методичні принципи навчання української мови. Українська мова і література в школі. 2004. № 2. С. 2–4.
19. Донченко Т. Інтеграція системно-описового, функціонально-стилістичного і комунікативно-діяльнісного підходів до вивчення української мови. Українська мова і література в школі. 2005. № 2. С. 5–11.
20. Дороз В. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
21. Дроздова І. П. Університетська освіта: навч. посібник. Харків, 2013. 212 с.
22. Дружененко Р. Дидактичні основи комунікативно-прагматичної компетентності майбутнього вчителя української мови і літератури. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. праць. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. № 3 (54), вересень. С. 205–211.
23. Дружененко Р. С. Особливості роботи студентів-філологів над лінгвістичним аналізом етнотексту: семантичний і прагматичний аспекти. Педагогічний процес: теорія і практика, 2013. С. 44–51.
24. Дубасенюк О. А. Професійна підготовка майбутніх педагогів у контексті інтегративного підходу. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція системи безперервної освіти України в європейський освітній простір: стан, проблеми, перспективи». Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. Вип. 468. Педагогіка і психологія. С. 143–153.
25. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. К.: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
26. Захлюпана Н. М., Кочан І. М. Словник-довідник з методики викладання української мови. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 250 с.
27. Златів Л. М. Комп'ютерна лінгводидактика у викладанні мовознавчих дисциплін для студентів-філологів. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Психологія і педагогіка. 2014. Вип. 29. С. 116-120.
28. Златів Л. М. Організація самостійної роботи студентів-філологів на заняттях із мовознавчих дисциплін в умовах кредитно-трансферної системи навчання. Наукові записки Національного університету «Острозька академія. Серія: Філологічна. 2012. Випуск 31. С. 171–174.
29. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи: монографія. К.; Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. С. 8–10.
30. Зязюн І. Філософія педагогічної якості в системі неперервної освіти. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/853/1/05ziasno.pdf> (дата звернення 22.06.2018).
31. Караман С. Сучасні підходи до лінгводидактичної підготовки майбутнього вчителя-словесника. URL: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2296/1/>
32. Караман С. Упровадження педагогічних інновацій у теорію і практику професійної підготовки вчителя-словесника. URL: <http://publications.lnu>.

33. Князьян М. О. Самостійно-дослідницька робота як засіб підготовки студентів до розв'язання проблемних ситуацій у професійній діяльності. URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:jXzSW3-VVpgJ:www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (дата звернення: 22.06.2018).
34. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи; Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с.
35. Копуць О. А. Теоретичні засади формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів у вищому навчальному закладі: монографія. Одеса: Видавництво ТОВ Лерадрук, 2012. 429 с.
36. Копуць О. Організація науково-дослідницької діяльності студентів у професійній підготовці майбутніх учителів української мови і літератури. Українська мова і література в школах України. 2015. № 3. С. 10–12.
37. Корицька Г., Подлесна І. Реалізація проблемно-пошукової, дослідницької діяльності учнів засобами веб-квест технології. Українська мова і література в школах України. 2016. № 11. С. 3–7.
38. Кришук В. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: компетентнісний підхід. URL: <http://scienceandeducation.pdpu>.
39. Кулик О. Пріоритетність текстоцентричного підходу до навчання української мови в загальноосвітній школі. Теоретична і дидактична філологія. Переяслав-Хмельницький: ФОП О. М. Лукашевич, 2013. Випуск 15. С. 38–48
40. Кухаренко В. М. Системний підхід до змішаного навчання. Інформаційні технології в освіті. 2015. № 24. С. 53–67.
41. Кучеренко І. А., Мамчур Л. І. Українська мова: шляхи розвитку професійної мовнокомунікативної компетентності: навч. посіб. для студ. Умань: Софія, 2010. 139 с.
42. Кучерук О. Методи навчання в системі понять сучасної лінгводидактика. Українська мова і література в школі. 2013. № 3. С. 10–14.
43. Лузан Л. Характеристика та особливості професійної компетентності вчителів-словесників. Українська мова і література в школі. 2014. № 8. С. 54–57.
44. Лукач С. П. Бесіди на уроках мови: посібник для вчителя. К.: Рад. шк., 1990. 112 с.
45. Малихін О. В. Ієрархія компетентностей сучасного педагога. 1025-річчя історії освіти в Україні: традиції, сучасність та перспективи: матеріали Міжнародної наук. конф. К.: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2014. с. 65–75.
46. Малихін О. В. Організація самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних закладів: теоретико-методологічний аспект: монографія. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 307 с.
47. Мацько Л. І. Українська мова в освітньому просторі: навчальний посібник для студентів-філологів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 607 с.
48. Мельничайко В. Я., Пентилюк М. І., Рожило Л. П. Удосконалення змісту і методів навчання української мови. К.: Рад. школа. 1982. 216 с.
49. Методика навчання української мови в ДВНЗ та середніх освітніх закладах. Кредитно-модульний курс: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. О. І. Потапенка. К.: Міленіум, 2006. 332 с.
50. Нагрибельна І. Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови: монографія. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2016. 310 с.
51. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013> (дата звернення: 22.06.2018).
52. Нікітіна А. В. Інформаційні технології в методичній підготовці майбутнього вчителя словесника. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/>

53. Нікітіна А. В. Комп'ютерні засоби створення лінгводидактичного архіву майбутнього вчителя-словесника. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/>
54. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс вчителя-словесника: монографія. К.: Ленвіт, 2013. 338 с.
55. Овсієнко Л. М. Проблеми реалізації компетентнісного навчання в процесі підготовки майбутніх учителів-словесників. Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Херсон: Видавництво ХДУ, 2011. Випуск 61. С. 281–286.
56. Овсієнко Л. Проблеми впровадження компетентнісного підходу в процес підготовки майбутніх педагогічних кадрів. Українська мова і література в школі. 2011. № 6. С. 46–48.
57. Олексенко В. П. Самостійна робота студентів як складова професійної підготовки майбутнього фахівця-філолога. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/>
58. Омельчук С. Підхід до навчання як базова категорія сучасної лінгводидактичної науки. Українська мова і література в школі, 2013. № 2. С. 2–7
59. Остапенко Н. Лінгводидактичні компетентності як основа професійно-педагогічної діяльності майбутніх учителів-філологів. Українська мова і література в школі. 2006. № 4. С. 44–48.
60. Остапенко Н. М. Теорія і практика формування лінгводидактичних компетентностей у студентів філологічних факультетів ВНЗ: монографія. Черкаси: вид. Чабаненко Ю. 2008. 330 с.
61. П'ятакова Г. Формування професійної компетентності магістра-філолога в умовах освітніх змін. Вісник Львівського університету. Сер.: Педагогічна. 2009. Вип. 25, Ч. 3. С. 151–160.
62. Пентилюк М. І. Інтегративний характер професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника. Педагогічні науки: збірник наукових праць. Херсон: ХДУ, 2011. Випуск LVIII. Частина 2. С. 287–292.
63. Пентилюк М. І. Когнітивно-комунікативна модель удосконалення професійної культуромовної компетентності студентів філологічного профілю. Наукові записки. Серія «Філологічна». Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2013. Вип. 40. С. 157–162.
64. Пентилюк М. І. Культуромовний аспект підготовки майбутнього вчителя-філолога в білінгвальному середовищі. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: зб. статей. К.: Ленвіт, 2011. С. 201–225.
65. Пентилюк М. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості в євроінтеграційному контексті. Українська мова і література в школі. 2010. № 2. С. 3–5.
66. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концепція когнітивної методики навчання української мови. Дивослово. 2004. № 8. С. 5–9.
67. Попович А. Достилістична підготовка майбутніх учителів української мови і літератури у вищій школі. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/>
68. Родигіна І. В. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання. Х.: Вид. група «Основа», 2008. 112 с.
69. Рускуліс Л. Базові складові теоретико-методичної підготовки майбутнього вчителя української мови. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / гол. ред.: М. Т. Мартинюк. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. Вип. 2. С. 307–315.
70. Рускуліс Л. В. Формування фахових компетентностей майбутніх учителів української мови. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» / за заг. ред. проф. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. № 4. С. 136–141.
71. Рускуліс Л. Електронний підручник як ефективна інформаційна технологія у процесі підготовки майбутнього вчителя української мови. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід,

- проблеми: зб. наук. пр. / редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. Вип. 38. С. 431–434.
72. Рускуліс Л. Закономірності навчання мови в методичній системі формування предметних компетентностей майбутніх учителів української мови. П'яті Волошинські читання «Творча майстерність Ніли Волошиної у перспекції філологічного простору Нової української школи»: тези допов. Усеукраїнської науково-практ. конфер. Миколаїв: МОІППО, 2017. С. 121–124.
  73. Рускуліс Л. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості майбутнього вчителя української мови. Проблеми сучасної педагогічної освіти: Серія: Педагогіка і психологія: зб. статей. Ялта: РВВ КГУ, 2012. Вип. 36. Ч. 1. С. 10–17.
  74. Рускуліс Л. Методологічна сутність категорії «лінгвістична компетентність» у сучасному освітньому просторі. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. № 1 (60), лютий. С. 228–232.
  75. Рускуліс Л. Роль системно-інтеграційного підходу в процесі формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови. Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. праць. Вип. 1(21). Ч. 1. Умань: Візаві, 2020. С. 119–124.
  76. Рускуліс Л. Особливості організації дослідницької діяльності майбутніх учителів української мови. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: зб. наук. праць / за ред. проф. Тетяни Степанової. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. Вип. 2 (53), травень. С. 154–159.
  77. Рускуліс Л. Особливості організації й проведення педагогічної та виробничої практик. Наукові дослідження в ХХІ столітті: теорія і практика (SRTP 2016): матеріали I Міжнар. науково-практ. конфер. Тернопіль, 2016. С. 71–72.
  78. Рускуліс Л. Теоретичні засади організації практичних форм роботи у вишах в системі лінгводидактичної підготовки майбутніх учителів української мови. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (Педагогічні науки): зб. наук. праць. Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. № 15 (226), серпень. Ч. I. С. 130–138.
  79. Рускуліс Л. Формування предметних компетентностей із дисциплін лінгвістичного циклу під час проходження педагогічної практики майбутніми вчителями української мови. Молодий вчений: «Молодий вчений»: наук. журнал. Херсон: ТОВ «Видавничий дім «Гельветика», 2017. № 4. 1 (44. 1) квітень. С. 45–48.
  80. Рускуліс Л. В. Лекція за способом викладу навчального матеріалу в системі підготовки майбутнього вчителя української мови. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки: наук. видання / гол. ред. Носко М. О. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Десна Поліграф», 2016. Вип. 140. С. 263–268.
  81. Рускуліс Л. Види навчально- та науково-дослідницької діяльності майбутнього вчителя української мови та шляхи їх упровадження в навчальний процес. Актуальні проблеми лінгводидактики: реалії та перспективи: матеріали Всеукр. науково-практ. конфер. (Херсон, 2016). Херсон: ХДУ, 2016. С. 138–141. Електронний ресурс. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/4786> (дата звернення: 22.06.2018).
  82. Савченко О. Компетентнісний підхід у сучасній вищій школі. е-Журнал Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку. 2010. Вип. 3. URL: http://www.intellect-invest.org.ua/ukr/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n3_2010_st_16/ (дата звернення: 22.06.2018).
  83. Савченко Л. О. Використання мультимедійних засобів навчання в підготовці майбутніх учителів технологій. Підготовка фахівців інженерно-педагогічних

- спеціальностей: досвід, проблеми, перспективи: наук.-практ. семінар (м. Тернопіль, 18 квітня 2013 р.). Тернопіль, 2013. С. 93–96.
84. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія. Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
85. Семенов О. Професійна спрямованість навчально-наукових практик на філологічному факультеті педуніверситету. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного ун-ту ім. Павла Тичини / редкол.: Н. С. Побірченко (гол. ред.) та ін. К.: Наук. світ, 2004. Вип. 8. С. 55–61.
86. Семенов О. Ціннісні пріоритети фахової практики у вищій школі. Українська мова і література в школі. 2005. № 5. С. 35–38.
87. Семенов О. М. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів. Київ-Глухів: ІППП ІПН України, ГДПУ, 2002. 96 с.
88. Семенов О. М., Базиль Л. О., Дятленко Т. І. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника: навч. посіб. К.: Фенікс, 2008. 288 с.
89. Семенов О. М., Базиль Л. О., Дятленко Т. І. Фахова практика вчителя-словесника: навч. посіб. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.
90. Семенов О. М., Земка О. І. Формування дослідницьких умінь у майбутніх учителів-словесників: теорія і практика: монографія. Суми: Ніко, 2014. 254 с.
91. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовно-комунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: монографія. Черкаси, 2006. 371 с.
92. Словник-довідник з української лінгводидакти: навч. посіб. / кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. К.: Ленвіт, 2015. 320 с.
93. Стефаненко П. Дистанційне навчання у вищій школі: монографія. Донецьк: ДонНТУ, 2002. 400 с.
94. Трифонова О. С. Домінанти визначення сутності понять «компетенція» і «компетентність». URL: http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/8_ (дата звернення: 22.06.2018).
95. Хом'як І. Мовленнєва компетентність викладача вищої школи. Дивослово. 2014. № 1. С. 13–18

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольні роботи, самостійна робота студента, написання реферату, наукової статті, участь у конференції, створення індивідуального проекту.